

אין חלונות

תערוכה קבוצתית במוזיאון חיפה לאמנות

בתקופה זו, כאשר כה רבים מאיתנו חוו כיצד זה להיות מסוגרים לבדנו בחדר, אפשר שזהו הזמן להתבונן בתיאורים של "חדרי זוועה" המופרים לנו מתולדות האמנות. לאורך ההיסטוריה של האמנות אנו פוגשים דימויי חדרים ריקים ומנוכרים, שבהם שורת רוח של בדידות, ארעיות ופחד. מקום היסטורי מיוחד שמור לתיאורי החדר האטום למיניהם - חללים ללא חלונות או דלתות. כמו התא, הקבר, הכנסייה, התיאטרון, חדר הקריאה או חדר האוסף. מרחבים אלה אינם מאפשרים מבט החוצה אלא רק מאירים את מה שנמצא בתוכם. בזיקה למסורות אלו, בגרסה העכשווית, תערוכה זו מבקשת לבחון את תחושת האימה המקננת לפתע בחדר המופר והבטוח, שעל אודותיה כתב זיגמונד פרויד במאמרו המפורסם "האֵלִבִּיתִי" (או "המאויים"). האמנים הישראלים בני־זמננו המציגים בתערוכה עוסקים באופנים שבהם חודרות אל הסביבה היומיומית של החדר תחושות של מועקה, חרדה ואימה.

פסי גירש משתעשעת בתצלומיה באימה ומשחקת בה. אירועים שקשה להבינם - השואה, המוות, החריג, ה"חיה", השיבוט - מופיעים על מעין בימות תיאטרון שהאמנית מייצרת כמו ידיה. ב"חדרים" של גירש הכאוס שלאחר המוות מתארגן לכדי שלמות אסתטית של מחוות מדויקות, היוצקות משמעות בחוויות הבעתה.

בתצלום של בועז טל מופיע חלל ביתי דחוס, המייצג את המתחים והטראומות בחיי המשפחה הבורגנית הישראלית העכשווית. המרחב הפרטי מצטייר ביצירותיו כלא פחות מסוכן מן המרחב הציבורי. הוא חושף כיצד הנוף המשפחתי מכונן מעין "שדה מוקשים" שמאז ומעולם היה נפוץ מבחינה רגשית. בבית המתואר מתמוססים הגבולות בין הנשי לגברי, בין הילד למבוגר, בין יהודי לנוצרי, בין שליטה לכניעה, בין שמחה לסבל. לגוף יש תפקיד מרכזי כאתר של הנאה וכאב, של חירות ואיום.

איתי זלאיט, במיצב חרושת תלאים (2015), מציג חפצים שמקבלים

لا يوجد شبايبك

בילו-סאמון פאיזרו מתحف חיפה للفنون

في هذه الفترة، حيث عايش الكثير منا كيف يكون حيسه بمقرده في غرفة، فقد يكون الوقت قد حان للنظر في أوصاف "غرف الرعب" المألوفة لنا من تاريخ الفن. على مدار تاريخ الفن، نواجه صورًا للغرف الفارغة والموحشة، التي تسود فيها روح الوحدة، العشوائية والخوف. يتم حجز مكان تاريخي خاص لأوصاف الغرف المختلفة - مساحات بدون نوافذ أو أبواب، مثل الزنزانة، القبر، الكنيسة، المسرح، غرفة القراءة أو غرفة المجموعة. هذه المساحات لا تتيح النظر للخارج ولكنها تضيء فقط ما بداخلها.

ביטוי חדש, או מעין הכלאות המתבססות בעיקר על צעצועים שנמצאו ברחוב והפכו לקונסטרוקציות מונוכרומטיות גדולות ממדים. לדבריו, אנו כלואים בשני מעגלים: המעגל החברתי של תרבות הצריכה שאינה יודעת שובע בניסיון למלא חסרים רגשיים, וכן המעגל הפרטי, האישי לכאורה, שקשור למעשה באופן הדוק לזה הראשון. זלאיט מציג שאלות קיומיות: מהי מידת הבחירה שלנו בחיים? עד כמה אנו נוכחים בתוך ההחלטות שלנו?

בציורה של זיוה רוך, הזמנה למיטה ורודה (1970), ניכר העיסוק בסביבה הביתית כרכיב מרכזי בהבניית הדיכוי המגדרי ובמושג "הבית" כמרחב הכליאה של האישה. רוך מתארת ביתיות ורודה מחניקה ומדגישה את התשוקה והפחד, את ההזנה והפטישיזם, השוררים בחדר המיטות. אנה ים, בעבודתה ללא כותרת (2005), משלבת בין האינטימי לבין המרוחק והמנותק, כמו גם בין שתי זירות גיאוגרפיות־ביוגרפיות. כתנודה בין המוכר למוכר - בין הבית (ישראל) לבית (רוסיה).

במאמר שנכתב לא מכבר, שואל גדעון עפרת: "זוכרים את 'חדרי המילוט' מאותם הימים שקדמו למגפת הקורונה? זוכרים כיצד ננעלנו מרצון בחדרים רק על מנת להיתקף בחדרה ובמאמץ נורא להימלט מהם? כאילו לא די היה לנו בחדרים הרעים של האֵל־ביתיות'. והנה, עתה, אויה, ננעלנו בעל־כורחנו בחדרים סגורים. הקשישים והבודדים שבינינו, כלואים בין ארבע קירות, עושים ככל שביכולתם לגרש את הרוחות הרעות, במאמץ נואש להפוך 'חדר רע' ל'חדר טוב'. האמנות המודרנית לא מותירה להם תקווה רבה מדי".

האמנים המשתתפים: דן אורימיאן, ברכה ביינונידה גיא, מיה גורביץ', פסי גירש, שירה גלזרמן, גד זהבי, איתי זלאיט, מיכל חלבין, בועז טל, אנה ים, לנה ליב, אלונה פרידברג ולימור אורנטשטין, זיוה רוך

فيما يتعلق بهذه التقاليد، في النسخة المعاصرة، يسعى هذا المعرض إلى فحص شعور الرعب الذي يدب فجأة في الغرفة المألوفة والآمنة، التي كتب عنها سيجموند فرويد في مقاله الشهيرة "اللا-بיתי" (أو "المهّدّد"). يتناول الفنانون الإسرائيليون المعاصرون المشاركون في المعرض الطرق التي تخترق فيها مشاعر الكرب والقلق والرعب البيئة اليومية للغرفة.

No Windows

Haifa Art Museum

The present period, when many of us are alone and confined to one room, is perhaps a time to contemplate depictions of "horror rooms" familiar from art history. Throughout this history we encounter images of empty, cold rooms conveying a sense of loneliness, insecurity, and fear. A special historical place is reserved for depictions of sealed rooms, lacking windows or doors, such as prison cells, graves, churches, theaters, reading rooms, or collection chambers. These spaces do not allow the occupant to gaze outside, illuminating only that which lies within.

With this tradition in mind, the exhibition presents contemporary works exploring the horror that can suddenly arise in a familiar, safe room - the subject of Sigmund Freud's famous essay "The Uncanny." Contemporary Israeli artists participating in this exhibition address the ways in which feelings of unease, anxiety, and horror penetrate our daily environment.

In her photographs, Pessi Girsh plays recreationally with horror and is amused by it. Events that are difficult to comprehend - the Holocaust, death, the anomaly, the "animal," the clone - are enacted on stage-like constructions designed by the artist. In Girsh's rooms, the chaos that follows death is organized into an aesthetic whole comprising precise gestures that lend meaning to the experience of terror.

Boaz Tal's photograph depicts a dense home space that represents the tensions and traumas in the life of the contemporary bourgeois Israeli family. The private space is pictured in his works as no less threatening than the public one. He shows how the family landscape creates a kind of "minefield" which has always been emotionally volatile. The depicted house reveals the collapse of boundaries between male and female, child and adult, Jew and Christian, domination and surrender, joy and suffering. The body has a central role as the site of pleasure and pain, of freedom and

fear.

Itay Zalait, in his installation *Furrow Industry* (2015), presents objects that he endows with new meaning. In a sense, these are hybrids, based mostly on toys found in the street, which are transformed into large-sized monochromatic constructions. According to Zalait, we are trapped in two circles: the social circle of consumerism that is never satisfied in its attempts to fulfill emotional needs, and the private, supposedly personal circle, which is closely related to the first. Zalait poses existential questions: how much freedom of choice do we have in our lives? To what degree are we fully present in our decisions?

Ziva Ron, in her painting *An Invitation to a Pink Bed* (1970), explores the domestic environment as a central element in the construction of gender oppression and the concept of "home" as a space trapping the woman. Ron depicts a pink, suffocating domesticity and emphasizes the passion and fear, the nourishment and fetishism, which reside in the bedroom. Anna Yam, in her work *Untitled* (2005), combines the intimate with the distant and detached, as well as two geographical-biographical settings, oscillating between the familiar and the unfamiliar - between home (Israel) and home (Russia).

In a recent article Gideon Ofrat asks: "Do you remember the 'escape rooms' from the time preceding the coronavirus pandemic? Do you remember how we willingly locked ourselves in rooms, only to feel panic and make a terrible effort to escape? As if the 'bad rooms' of 'the uncanny' were not enough. Suddenly, here and now, we are, alas, locked in closed rooms against our will. Those among us who are old and lonely, trapped between four walls, do all they can to banish the evil spirits, in a desperate attempt to turn the 'bad room' into a 'good room.' Modern art does not leave them much hope."

Participating artists:
Michal Chelbin, Bracha Bien-Venida Guy, Alona Friedberg and Limor Orenstein, Pesi Girsch, Shira Glazerman, Mia Gourvitch, Boaz Tal, Lena Liv, Dan Orimian, Ziva Ron, Ana Yam, Itay Zalait, Gad Zehavi

